

رسانه‌های سواد المدیر المنهج المستقر نخستین دوره

فروردین ۹۶

دفترچه سوالات مرحله اول

این آزمون شامل ۳۰ سؤال تستی و ۷ سؤال تشریحی می‌باشد. وقت آزمون برای پاسخ به تمام سؤالات تستی و تشریحی ۱۵۰ دقیقه می‌باشد. پاسخ سؤالات تستی را در پاسخ‌برگ و با مداد مشکی نرم وارد نمایید. پاسخ سؤالات تشریحی را در دفترچه سؤالات و در محل‌های مشخص شده با خودکار آبی یا مشکی وارد نمایید. تنها از فضای تخصیص شده برای هر سؤال تشریحی استفاده نمایید. هر گونه پاسخ خارج از فضای تخصیص داده شده تصحیح نمی‌شود.

سوالات تستی

۱- طرح زیر، با کدام یک از جملات زیر ارتباط بیشتری دارد؟

(۱) هر چیز که در جستن آنی، آنی!

(۲) تصاویر، معصوم نیستند!

(۳) لطفاً، لابه‌لای سطرها را بخوانید!

(۴) هیچ گربه‌ای، برای رضای خدا، موش نمی‌گیرد!

۲- محمدجواد و علیرضا در حال مرور اخبار در یک سایت با پیام زیر مواجه می‌شوند:

«در پی ازدیاد سگ‌های ولگرد در مناطق حاشیه‌ای شهر تهران، شهرداری با تشکیل گروه‌های ویژه‌ای اقدام به کشتن و امحای سگ‌های ولگرد کرده است. بر همین اساس تا کنون بیش از صد قلاده سگ ولگرد، شکار و امحاء شده است.»

می‌دانیم که محمدجواد، موقعی که ۵ سال بیشتر نداشت؛ توسط یک سگِ هار گزیده شده و ۴ روز در بیمارستان بستری می‌شود اما علیرضا در ۶ سالگی، وقتی ناگهان داخل چاهی می‌افتد؛ به واسطه پارس کردنِ یک سگ و خردار شدن اهالی محل، از مرگ حتمی نجات پیدا می‌کند...

محمدجواد در مواجهه با این خبر اعتقاد دارد که این تصمیم، کاملاً عقلانی است اما نظر علیرضا این است که این اقدام، برخلاف حقوق حیوانات و یک عمل غیر انسانی است. با اشاره به کدام یک از «مفاهیم سواد رسانهای»، می‌توانیم مواجهه متفاوت این دو فرد را توضیح دهیم؟

(۱) کانال ارتباطی (۲) توجه به زیرمتن در فهم پیام

(۳) توجه به فرامتن در فهم پیام (۴) ساختگی بودن پیام

۳- یک روز زیبای بهاری دو نفر از خواب بیدار شده و با اتفاقی ناگوار مواجه می‌شوند:

(۱) نفیسه می‌بیند عکس‌هایی که روی پروفایلش در تلگرام گذاشته شده بود در چند کانال پرمخاطب تلگرام در حال دست به دست شدن است.

(۲) سعید که با هزار زحمت بالاخره توانسته بود با جذب سرمایه‌گذار یک آلبوم موسیقی را روانه بازار کند، می‌بیند که تمام ترانه‌هایی که خوانده در تمام سایت‌ها منتشر شده است.

در این دو موقعیت به ترتیب کدامیک از حقوق مخاطب زیرپا گذاشته شده است؟

۱) حریم خصوصی، حق تکثیر

۲) حق پاسخگویی و تصحیح، رعایت انصاف و بی طرفی در رسانه‌ها

۳) حریم خصوصی، حق شکایت از رسانه خطا کار

۴) هیچ حقی از مخاطب زیرپا گذاشته نشده، حق تکثیر

۴- سواد رسانه‌ای بر چه مبنایی استوار است؟

۱) نگاه انتقادی به رسانه‌ها

۲) نگاه بدبینانه به رسانه‌ها

۳) نگاه خوش بینانه به رسانه‌ها

۴) نگاه بی طرفانه رسانه‌ها

۵- در یکی از قسمت‌های برنامه «دوره‌می» شبکه نسیم، «نیما فلاح» و همسرش «سحر ولدبیگی» میهمان این برنامه بودند. در انتهای گفتگو، «مهران مدیری» به نیما فلاح گفت: «یا بگو بدترین بازیگر سینمای ایران کیست؟ یا موهایت را می‌زنم!»، نیما فلاح در ابتدا به مدیری گفت که ما بازیگر بد نداریم و بدترین بازیگر ایران خودم هستم. مدیری راضی نشد و پس از چند مرحله خودداری نیما فلاح از نام بردن اسم بازیگر، عوامل برنامه یک ریش تراش و یک صندلی ویژه اصلاح موی سر آوردند و مهران مدیری موهای نیما فلاح را جلوی همسرش، حاضرین در صحنه و مخاطبان تلویزیون از ته تراشید! در این اتفاق غیراخلاقی که منجر به تذکر شدید صداوسیما به مدیری شد کدامیک از رذیله‌های اخلاقی زیر اتفاق نیافتاد؟

۴) غیبت

۳) اجبار

۲) توهین

۱) دروغ

۶- تصویر مقابل، کلکسیون استعمارگران انگلیسی از سر بومیان نیوزلندی است. (پیشاپیش بابت این تصویر دلخراش عذرخواهی می‌کنیم!!!) به علت کدام یک از کارکردهای رسانه‌ها، وقتی از «سر بردن» نام می‌برند؛ ناخودآگاه یاد «گروهک داعش» می‌افتیم و به هیچ وجه نام یکی از کشورهای اروپایی به ذهنمان خطور نمی‌کند؟

۲) بازنگاری

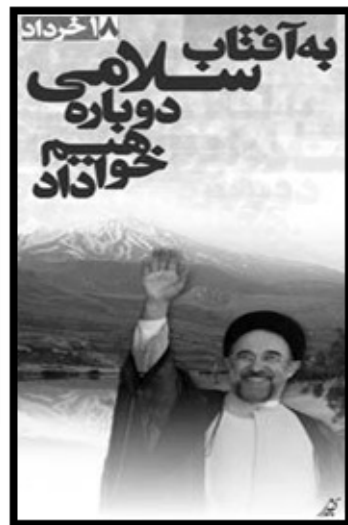
۱) کلیشه سازی

۴) دروازه بانی خبر

۳) زبان اقتاع

۷- در ایام انتخابات، تنور استفاده از «فنون اقناع» در تبلیغات کاندیداها بسیار داغ است. با توجه به تصاویر انتخاب شده از تبلیغات سه رئیس جمهور اخیر ایران اسلامی، کدام گزینه به ترتیب از راست به چپ، به درستی فنون استفاده شده در این تبلیغات را بیان می‌کند؟

۱) مقایسه، گواهی دادن مردم، همراهی با جماعت

۲) گواهی دادن مردم، مقایسه، تداعی معانی

۳) تداعی معانی، گواهی دادن مردم، استفاده از نمادها

۴) همراهی با جماعت، مقایسه، استفاده از نمادها

۸- در کلاس «تفکر و سواد رسانه‌ای»، بحث در مورد «سانسور» بالا گرفته و هر کدام از دانش‌آموزان، با توجه به دانش خود از مبحث سواد رسانه‌ای، نکاتی را بیان می‌کنند... ناگهان، معلم این جمله را می‌گوید: «خسته شدیم اینقدر این صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، هی خبر رو سانسور می‌کنه! بقیه رسانه‌ها، خوبه! راحت همه چیز رو نشون میده؛ بدون طرفداری و جانبداری...! اون جووری قشنگ می‌فهمیم دنیا دست کیه...!!!»

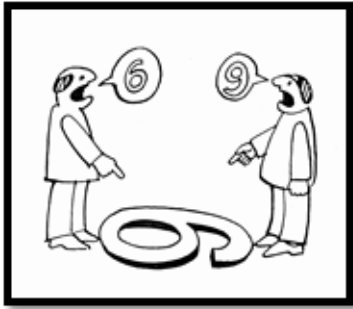
با توجه به مباحث مطرح شده در سواد رسانه‌ای، کدام یک از جملات دانش‌آموزان، بی ربطترین جمله به جملات معلم می‌باشد؟

۱) هر رسانه، با توجه دیدگاه و ارزش‌های خود عمل می‌کند و به همین دلیل، برخی از خبرها را حذف می‌کند یا برخی دیگر را پر رنگ می‌کند.

۲) رسانه‌ی بی‌طرف وجود ندارد؛ یعنی هر رسانه برای تولیدات خود، دست به انتخاب می‌زند و این انتخاب‌ها بازتابی از ارزش‌ها و دیدگاه‌های تولیدکننده هستند.

۳) کار رسانه، با بازمایی از واقعیت درهم آمیخته و هر رسانه، انتخاب می‌کند که واقعیت را به چه شکلی به مخاطبین خودش نشان بدهد.

۴) هر پیام رسانه‌ای، دارای یک متن است ولی این متن، الزاماً نوشتاری نیست! ویژگی مشترک همه این متون، بده و بستان پیام است.

۹- تصویر روبرو به جایگاه کدامیک از عناصر پنجگانه ارتباطات در

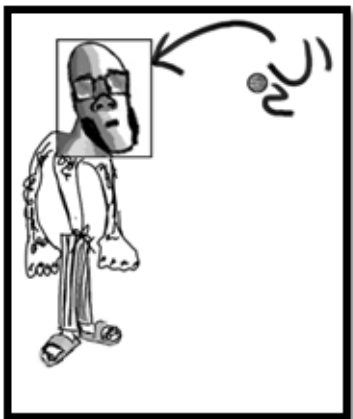
مواجهه با رسانه‌ها اشاره دارد؟

- (۱) مخاطب
- (۲) رسانه
- (۳) پیام
- (۴) فرستنده

۱۰- این داستان را مولوی در وصف حال تنبلی‌های این روزهای بسیاری از ما گفته است! دانش آموزان (کودکان) برای قانع کردن «اوستا» به تعطیل کردن کلاس از چه فنون اقناعی استفاده کرده‌اند؟

آن یکی زیرک تر این تدبیر کرد	که بگویند اوستا چونی تو زرد
خیر باشد رنگ تو بر جای نیست	این اثر یا از هوا یا از تبیست
اندکی اندر خیال افتد ازین	تو برادر هم مدد کن این چنین
چون درآیی از در مکتب بگو	خیر باشد اوستا احوال تو
آن خیالش اندکی افزون شود	کز خیالی عاقلی مجنون شود
آن سوم و آن چارم و پنجم چنین	در پی ما غم نمایند و حنین
تا چو سی کودک تواتر این خبر	متفق گویند یابد مستقر

- (۱) استفاده از عواطف و احساسات، برجسته سازی، تطمیع
- (۲) ترس، طنز، ادعای آشکار
- (۳) گواهی دادن افراد عادی، ترس، تکرار
- (۴) مقایسه، ترس، تداعی معانی

۱۱- به نظر شما، علی آقا، دانش‌آموز پایه‌ی دهم، بعد از آشنایی با

کدام یک از مفاهیم سواد رسانه‌ای، این نقاشی را کشیده است؟!

- (۱) پنجگانه سواد رسانه‌ای
- (۲) بازنمایی
- (۳) دروازه بانی خبر
- (۴) پیام همبرگری

۱۲- لیستی که موتورهای جستجو، هنگام جستجو (search) در اینترنت به ما پیشنهاد می‌دهند، طبق گفته خودشان بر چه مبنایی است؟

- ۱) مهم ترین سایت‌های موجود در اینترنت
- ۲) مهم‌ترین مراکز دارای اطلاعات مورد نظر ما
- ۳) بیشترین جستجوهای صورت گرفته توسط کاربران
- ۴) بهترین و معتبرترین منابع علمی

۱۳- متن زیر در رابطه با چه آسیب ارتباطی صحبت می‌کند؟

«به دلیل این که اطلاعات بسیار سریع به دستمان می‌رسد، اگر پیامی را از دست دهیم، هیچ احساس زیانی نخواهیم کرد. در عوض احساس امنیت خواهیم داشت از این که طی مدت کوتاه چند دقیقه، همان پیام و شاید بهتر از آن را دریافت خواهیم کرد.»

- ۱) منفعل شدن مخاطب در عصر دیجیتال
- ۲) اعتیاد رسانه‌ای
- ۳) بحران هویت در کاربران مجازی
- ۴) کاهش ارزش پیام‌ها

۱۴- تصویر زیر، نگاهی متفاوت است به شکل جدید زندگی ما در عصر رسانه‌ها. کدامیک از گزینه‌های زیر متن مناسب‌تری برای این تصویر است؟

- ۱) بیهوده بودن مطالعه کتاب در عصر پیشرفت تکنولوژی و در دسترس بودن اطلاعات
- ۲) کاهش مطالعه کتاب در عصر تکنولوژی
- ۳) جذاب‌تر بودن مطالعه کتاب دیجیتال نسبت به کتاب چاپی
- ۴) علاقه بسیاری از مردم به گرفتن عکس سلفی

۱۵- اگر اهل بازی باشید حتما دیده‌اید که روی بازی‌های رایانه‌ای که به صورت رسمی در کشور توزیع می‌شوند برچسبی حامل یک عدد خورده است. برچسبی که مربوط به «نظام ملی رده‌بندی سنی بازی‌های رایانه‌ای» است و برچسب «اسرا» نامیده می‌شود. این نظام در راستای حراست از حقوق مخاطب در مواجهه با بازی‌های رایانه‌ای طراحی شده است. کدامیک از گزینه‌های زیر جزء حقوقی از مخاطب نیست که به کمک اسرا می‌تواند مورد صیانت قرار گیرد؟

- ۱) حق عفت و اخلاق عمومی و منع هرزه‌نگاری
- ۲) حق پاسخگویی و تصحیح
- ۳) حق رعایت بهداشت روانی و پرهیز از خشونت
- ۴) رعایت حقوق مخاطبان آسیب‌پذیرتر مثل کودکان

۱۶- چند سال پس از کشتار جمعی از فلسطینیان توسط رژیم صهیونیستی در اردوگاه صبرا و شتیلا، تعدادی از نیروهای جهادی فلسطینی در پاسخ به این اقدام، تعدادی از عاملان این کشتار را به قتل می‌رسانند. یک رسانه که تلاش می‌کند خود را بی طرف جلوه دهد، متن این خبر را اینگونه منتشر می‌کند:

«در حمله روز گذشته‌ی افراطیون، پنج نفر از عاملان واقعه صبرا و شتیلا به شکلی بی رحمانه کشته شدند»

موضع نسبتاً پنهان این رسانه به ترتیب نسبت به «عاملان کشتار صبرا و شتیلا» و نسبت به «قاتلان عاملان این کشتار» چگونه است؟

- ۱) حامی-حامی
- ۲) مخالف-مخالف
- ۳) حامی-مخالف
- ۴) مخالف - حامی

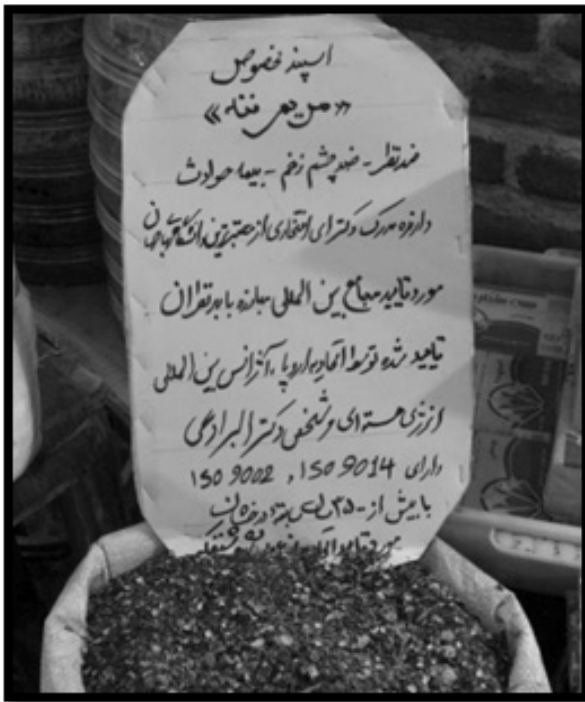
۱۷- فرض کنید امروز، روز اعلام نتایج انتخابات است. متأسفانه کاندیدای مطلوب روزنامه تان در انتخابات ریاست جمهوری انتخاب نشده است. در نتیجه ناراحت هستید و می‌خواهید تیتراژ اول روزنامه فردایتان را انتخاب کنید. اما می‌خواهید تیتراژ به گونه‌ای باشد که هم ناراحتی‌تان خیلی تابلو نباشد و هم مخاطب احساس نکند از انتخاب فرد منتخب راضی هستید. بهترین تیتراژ برای این موقعیت کدام است؟

- ۱) زمستان است!
- ۲) خداحافظی با فقر، فساد و تبعیض
- ۳) پاسخ مردم در صندوق‌های رأی: نه به شعار، آری به برنامه
- ۴) آغاز انتظار چهار ساله برای تحقق وعده‌ها

مرحله اول نخستین دوره المپیاد سواد رسانه‌ای

۱۸- محمدآقا (هندوانه فروش محل) و آقااسماعیل (عطاری محل) به تازگی در کلاس‌های نهضت سواد آموزی(!!!) با فنون اقناع آشنا شده و تصمیم می‌گیرند که با استفاده از «زبان اقناع»، کار و کاسبی خود را متحول کنند. دو تصویر زیر از کسب و کار این دو نفر را مشاهده کنید و بگویید که کدامیک از فنون اقناع در هیچکدام از این دو تبلیغ به کار نرفته است؟

- (۱) گواهی دادن نخبگان (۲) ترس (۳) طنز (۴) ادعای آشکار

۱۹- ما مخاطبان در مقابل رسانه‌ها حقوقی داریم، دو حق از مهمترین حقوق ما از این قرار است:

- حق دسترسی به اطلاعات یا حق انتخاب: بر اساس این حق مخاطب حق دارد که منابع رسانه‌ای متعدد و سالمی در دسترس داشته باشد تا بتواند آنچه را مناسب نیاز و متناسب با علایق و سلیق اوست، انتخاب کند.
- حق حفظ احترام به حریم خصوصی یا حق محرمانگی: رسانه‌ها بایست نسبت به حفظ اطلاعات شخصی و محرمانه کاربران خود کوشا باشند و حق ندارند اطلاعات خصوصی و محرمانه افراد را در فضای عمومی منتشر کنند.

کدامیک از موقعیت‌های زیر کمترین ارتباط را با دو حق ذکر شده دارد؟

- (۱) افشای اسرار خصوصی زندگی هنرپیشه‌ها در خبرگزاری
- (۲) اعمال محدودیت بر استفاده از سایت‌های غیراخلاقی
- (۳) گذاشتن دوربین مخفی در مراکز خصوصی و پخش آن در رسانه‌های عمومی
- (۴) بی اطلاع نگاه داشتن مخاطب محروم از اخبار رسانه‌های غیرهمسو

۲۰- با توجه به شناختی که از قالب‌های مختلف رسانه‌ای دارید، کدام بسته از رسانه‌های زیر، می‌تواند در کمترین زمان بیشترین تاثیر را بر مخاطب بگذارد؟

(۱) کتاب، روزنامه، رادیو

(۲) تلویزیون، روزنامه، شبکه‌های اجتماعی

(۳) سینما، تلویزیون، بازی

(۴) بازی، رادیو، عکس

۲۱- در اولین روزهای سال ۱۳۵۶، شهید سیدحسین علم‌الهدی، نامه‌ای برای خواهرش می‌نویسد که در ادامه، قسمتی از این نامه را می‌خوانیم:

«... شاندل (shandel) متفکر بزرگ اروپای قرن بیستم در مورد چگونگی زندگی انسان در قرن بیستم می‌گوید:

«انسان این عصر زندگی را وقف تهیه وسایل زندگی می‌کند.»

ما زندگی را در رنج می‌گذرانیم تا راحتی و آرامش ایجاد کنیم، تمامی عمر می‌رویم به این امید که لحظاتی بنشینیم، تمام عمر زحمت می‌کشیم تا استراحت کنیم و البته عمر می‌گذرد و راحتی و آسایش و نشستن و آرامش را لمس نمی‌کنیم و نمی‌یابیم. زیرا مرتباً از طریق اجتماع به ما نیازهای جدید، تلقین می‌شود. نیازهای کاذب و مصنوعی که دائماً در آدم به وجود می‌آورند؛ به وسیله تبلیغات است. تلویزیون را روشن می‌کنید و بعد از دو ساعت خاموش می‌کنید، به خودتان نگاه می‌کنید، می‌بینید هفت هشت احتیاج خرید تازه بوجود آمده که قبلاً لازم نداشتید، قبلاً مثلاً با خاکستر، دیگ را می‌شستید؛ امروز حتماً باید فلان پودر را بخرید. مجله‌ی بوردا می‌خرید؛ مجله‌ی زن روز می‌خرید؛ نگاه می‌کنید؛ در فکر تهیه لباس‌ها و مدل‌های آن می‌افتید...»

به نظر شما، مطالب بیان شده در این قسمت از نامه‌ی شهید علم‌الهدی، به کدام یک از سؤالات پنجگانه‌ی سواد رسانه‌ای ارتباط بیشتری دارد؟

(۱) از چه فنونی برای جلب توجه استفاده شده است؟

(۲) چه سبک زندگی، ارزش‌ها و نظریاتی در این پیام ارائه شده و یا از آن حذف شده است؟

(۳) چطور افراد مختلف، این پیام را متفاوت درک می‌کنند؟

(۴) چه کسی و چرا این پیام را تولید کرده است؟

کلیشه بازی

۲۲- ریحانه و سحر یک بازی ابداع کرده اند به نام «کلیشه بازی»، به این نحو که نفر اول، کلمه‌ای را در نظر می‌گیرد و ۳ کلیشه راجع به آن به دیگری می‌گوید. نفر دوم بایست از این سه کلیشه بتواند کلمه مدنظر نفر اول را حدس بزند. در دور اول ریحانه ۴ کلمه را در نظر گرفته است و برای هر کدام ۳ کلیشه بیان کرده است، لیست این کلیشه‌ها عبارت است از:

• کلیشه‌های کلمه اول: انار + هندوانه + کرسی

• کلیشه‌های کلمه دوم: آتش نشان + سلفی + همدردی

• کلیشه‌های کلمه سوم: گورخوابها + ریش پروفیسوری + اسکار

• کلیشه‌های کلمه چهارم: خمیازه + بوروکراسی + اضافه کار

اما سحر که با مفهوم کلیشه‌سازی آشنا نیست در پاسخ بی‌ربط‌ترین کلمات ممکن را نسبت به آنچه در ذهن ریحانه بود مطرح می‌کند. پاسخ سحر کدامیک از گزینه‌های زیر است؟ (گزینه‌ها از راست به چپ،

به ترتیب به کلمات اول تا چهارم اختصاص دارند)

(۱) خانه مادر بزرگ، اینستاگرام، لئوناردو دی کاپریو، ساختار اداری

(۲) شب یلدا، پلاسکو، اصغر فرهادی، ساختار اداری

(۳) میوه فروشی، برج میلاد، پایین شهر، انتخابات

(۴) خندوانه، برج میلاد، اصغر فرهادی، کارمند

۲۳- در ادامه‌ی «کلیشه‌بازی» نوبت به سحر می‌رسد و او باید برای کلمه‌ای که در ذهنش هست سه کلیشه انتخاب کند و به ریحانه بگوید. «شیخ بهایی» کلمه‌ای است که سحر در ذهن می‌پروراند. (حکیم، ریاضی دان، شاعر و معماری نام آشنا در قرن دهم و یازدهم حجری که کتب، اشعار و آثار معماری فراوانی از وی باقیمانده است، وی در اصفهان از دنیا رفته و در حرم امام رضا مدفون است.)

از آنجا که سحر اصولاً مفهوم کلیشه‌سازی را درست متوجه نشده باز هم بی‌ربط‌ترین کلیشه‌ها را برای مرحوم «شیخ بهایی» انتخاب می‌کند و به ریحانه‌ی بنده خدا می‌گوید. ریحانه با کدامیک از گزینه‌های زیر مواجه شده است؟!

(۱) مسجد، زیارت، شاعر

(۲) اصفهان، گنبد، مسجد امام

(۳) معماری، صفویه، منار جنبان

(۴) حرم امام رضا، شاه عباس، معماری

۲۴- سحر که در حال تکمیل اطلاعاتش در مورد کلیشه‌سازی است فکر می‌کند: «معمولا در رسانه‌ها، کلیشه‌سازی و کلیشه‌ها با کارکرد منفی استفاده می‌شوند». اما ریحانه می‌خواهد با استفاده از یک مثال به او بفهماند که «کلیشه‌سازی و کلیشه‌ها الزاماً کارکرد منفی ندارند و می‌توانند به صورت مثبت هم مورد استفاده قرار بگیرند». کدام مثال می‌تواند ریحانه را به هدفش برساند؟

(۱) بازنمایی لوازم صوتی و تصویری ژاپنی در رسانه‌های ایران

(۲) بازنمایی اسلام در رسانه‌های غربی

(۳) بازنمایی کالاهای چینی در اغلب رسانه‌های دنیا

(۴) بازنمایی سرخ پوستان در فیلمهای وسترن امریکایی

*** پیتر و زندگی دوم در شهر جدید ***

متن زیر را بخوانید و به سوالات ۲۵ تا ۲۷ پاسخ دهید.

(پاراگراف ۱) «پیتر پارکر» را همه به بی‌عرضگی و دست‌پا چلفتی بودن می‌شناختند. هیچ‌کس حتی باورش هم نمی‌شد که گاز یک عنکبوت، ناگهان از پیتر پارکر دست و پاچلفتی و بی‌نام و نشان، یک «اسپایدرمن» بسازد که قهرمان همه‌ی «نیو» یورکی‌ها بشود. قصه اسپایدرمن‌های شهر جدید ما هم همین است. منتها آنها به جای گاز عنکبوت، با «تاچ موبایل» مسموم شده‌اند. تارهای وصل‌کننده‌شان به این برج و آن برج هم از سر انگشتان شصتشان خارج می‌شود.

(پاراگراف ۲) پیترهای شهر جدید، در روی زمین «زندگی اولی» داشته‌اند و غالباً نتوانسته‌اند جایگاه مطلوب واقعی‌شان را به دست آورند و سودای اسپایدرمن شدن، آنها را به «زندگی دوم» در زیرزمین شبکه‌های اجتماعی کشانده است. دلایلش هم متفاوت بوده؛ بدبینانه‌اش این است که در روی زمین برای خودشان کسی نبوده‌اند و با ارزش‌ها و معیارهای زمینی کسی آنها را آدم حساب نمی‌کرده، لذا با ظاهری منجی‌گونه به این زیرزمین رویایی پناه آورده‌اند تا همه چیز را از اول شروع کنند، هویتشان را بازیابی نمایند و اعتبار و آبرویی برای خودشان دست و پا کنند و هیچ نیتی ندارند جز «اثبات خودشان به دیگران». خوشبینانه‌اش هم این است که پیترهای قصه ما، سودای نجات‌دهندگی در سر داشته‌اند و روی زمین شرایط را برای منجی‌گیشان فراهم نمی‌دیدند، پس به این زیرزمین فرصت‌ها پناه آورده‌اند تا شاید بتوانند گيرافتاده‌ای را از دست غولی نجات دهند و از این طریق به یک منجی تبدیل شوند.

(پاراگراف ۳) پیتر قصه ما هیچ‌گاه در روی زمین رئیس نبوده، اما اینجا مدیرعامل چند گروه است. «اسپایدرمن» سالها سودای قانونگذاری در سر می‌پرورانده، اما در سرزمین عجایب، قوانین با سرانگشتان شصتش جابجا می‌شود. خط قرمزهای این دنیای مدرن را هم پیترخان قصه ما تعیین می‌کند. در لابلاهای این تارهای در هم پیچیده، پیتر به هر که بخواهد توهین می‌کند، از هر که خوشش بیاید تمجید می‌کند و هر که را که دلش بخواهد می‌پرستد. ممکن است پیتر در علاقه‌مندی به یک باور در روی زمین در اقلیت باشد، ولی می‌تواند در دنیای کوچک شبکه‌های اجتماعی، احساس قدرت اکثریت بودن را تجربه کند. خلاصه اینکه این قهرمان نوظهور دائماً در لابلاهای برج‌های این نیویورک مجازی، برای اثبات قدرت خود در حال تئیدن تارهایی است تودر تو و چسبناک. فکر هم می‌کند دیگران در بین تارهایش مشغول گیر افتادن هستند، اما غافل از اینکه خودش در بین تارهایش اسیر شده است.

۲۵- مهمترین ویژگی «پیتر پارکر» چه بوده است که نویسنده آن را به عنوان یک مثال برای توصیف رفتارهای بسیاری از افراد در شبکه‌های اجتماعی انتخاب کرده است؟ (منظور از زندگی اول پیتر، زندگی در حالت عادی است و منظور از زندگی دوم، اشاره به زندگی اسپایدرمنی است)

۱) مسموم شدن با گاز عنکبوت

۲) روحیه فداکاری پیتر در زندگی دوم

۳) بی‌نام و نشانی در زندگی اول، علی‌رغم قهرمان بودن در زندگی دوم

۴) تغییر خط قرمزها توسط پیتر در زندگی دوم

۲۶- در پاراگراف دوم، نگاه بدبینانه و نگاه خوش‌بینانه نویسنده به پیتزهای شهر جدید چه تفاوتی دارد؟

- ۱) تفاوت در انگیزه‌شان از کمک به دیگران در شبکه‌های اجتماعی
- ۲) تفاوت در نحوه عملکردشان در شبکه‌های اجتماعی
- ۳) تفاوت در میزان فعالیتشان در شبکه‌های اجتماعی
- ۴) تفاوت در قانون‌مداری‌شان در شبکه‌های اجتماعی

۲۷- از جمله‌ی مشخص شده در پاراگراف سوم می‌فهمیم که پیتزهای فضای مجازی بر خلاف آنچه فکر می‌کنند جزء کدام دسته از کاربران هستند؟

- ۱) تولیدکننده خلاق
- ۲) مخاطب هوشمند
- ۳) مخاطب فعال
- ۴) مخاطب منفعل

***** سطوح آموزش سواد رسانه‌ای *****

- علمای سواد رسانه‌ای سطوح یادگیری سواد رسانه‌ای را ۴ پله عنوان کرده‌اند. به نحوی که یک فرد با سواد رسانه‌ای به تدریج از پله اول به پله چهارم ارتقا می‌یابد و به هر پله‌ای می‌رسد مهارت‌های سطح قبل را هم با خود به همراه دارد. این ۴ سطح عبارت است از:

سطح اول- رژیم مصرف: مخاطب تا پیش از سطح «رژیم مصرف»، «مخاطبی منفعل» است که حتی شیوه استفاده از رسانه‌ها، قوانین و سخت‌افزارشان را هم نمی‌داند چه برسد به توان مواجهه فعالانه با پیام‌های رسانه‌ای.

سطح دوم- تحلیل پیام‌های رسانه‌ای: مخاطب پس از مواجهه با آموزش‌های «سطح تحلیل پیام‌های رسانه‌ای»، تبدیل به «مخاطبی فعال» می‌شود که می‌تواند در شرایطی برابر، پیام‌های رسانه‌ای را فعالانه مصرف کند. **سطح سوم- تفکر نقادانه:** در قدم بعدی مخاطب به سطح «تفکر نقادانه» می‌رسد و در واقع به «مصرف‌کننده‌ای هوشمند» تبدیل می‌شود که توان گزینشگری و مواجهه با پیام‌های رسانه‌ای را دارد.

سطح چهارم- تولید: در گام آخر مخاطب از مصرف‌کننده به «تولیدکننده‌ای» تبدیل می‌شود که با اتکا به این مهارت رسانه‌ای می‌تواند «خلاقانه» خودش کنشگر شود و بر جامعه مخاطبین بگذارد. با توجه به سطوح آموزش سواد رسانه‌ای، سوالات ۲۸ تا ۳۰ را پاسخ دهید.

۲۸- اگر شما بتوانید پس از تماشای یک فیلم، آن را توصیف و تفسیر کنید و نتایجی که به دست می‌آورید را در قالب یک نقد بر آن فیلم بنویسید در کدامیک از سطوح آموزش سواد رسانه‌ای قرار دارید؟

- ۱) رژیم مصرف
- ۲) تحلیل پیام‌های رسانه‌ای
- ۳) تفکر نقادانه
- ۴) تولید

۲۹- در بین سوالات المپیاد تامل کنید و بگویید کدامیک از سوالات زیر به سطح اول آموزش سواد رسانه‌ای مربوط است؟

- ۱) ۷
- ۲) ۱۸
- ۳) ۱۷
- ۴) ۱

۳۰- وقتی داشتیم سوالات این المپیاد را طراحی می‌کردیم برای خودمان قانونی گذاشته بودیم، آن هم اینکه «تمام تلاشمان را کردیم تا سوالات این المپیاد تا جای ممکن بر محفوظات و دانسته‌های دانش‌آموزان تکیه نداشته باشند و تمام تمرکزمان بر به کار گرفته شدنِ توان تحلیل و تفکر دانش‌آموزان باشد. چرا که اساساً یک فرد با سواد رسانه‌ای کسی است که توان تحلیل و تفکر بیشتری داشته باشد، نه اینکه مثل خیلی درس‌های دیگر حافظه قوی‌تری داشته باشد.»

اما در بعضی از سوالات به دلایلی مجبور شدیم قدری این قانونان را زیر پا بگذاریم! در همین راستا یک بار دیگر چهار سوالی که در گزینه‌های زیر به آنها اشاره شده است را بخوانید و بگویید در کدام سوال این قانون را زیر پا گذاشته‌ایم؟

۱۶ (۴)

۸ (۳)

۱۹ (۲)

۱۲ (۱)

سوالات تشریحی

متن زیر درباره‌ی ویژگی‌های یکی از کاندیداهای فرضی انتخابات ریاست جمهوری است. این متن را بخوانید و به عنوان یک مشاور رسانه‌ای سوالات ۱ تا ۷ را در فضایی که به شما اختصاص داده شده است فقط با خودکار آبی یا مشکی پاسخ دهید.

دکتر سید محسن حکیمی همدانی متولد ۱۳۴۵ در شهر همدان است. وی مدرک دکترای خود در رشته جامعه‌شناسی را در سال ۱۳۷۰ از دانشگاه تهران گرفته است. مهم‌ترین سوابق وی شامل ریاست کتابخانه ملی، عضویت در شورای عالی فضای مجازی، معاونت بازرسی وزارت کشور، عضویت در شورای مرکزی حزب شیفتگان خدمت و فرماندهی گروهان سلمان فارسی لشکر ۱۴ تاسوعا در طول جنگ تحمیلی است. پدر حکیمی از روحانیون شهر همدان بوده و خود او نیز برای مدتی درس طلبگی خوانده است. وی به زبان‌های عربی و فرانسوی مسلط است و مدتی نیز رایزن فرهنگی ایران در فرانسه بوده است. او قدرت بیان بسیار خوبی دارد اما در مدیریت زمان سخنرانی‌های خویش دچار مشکل می‌شود. همچنین در هنگام عصبانیت تیک نامحسوسی در ابروهای خود پیدا می‌کند. حکیمی هم اکنون نامزد انتخابات ریاست جمهوری شده و با توجه به تخصص شما در سواد رسانه‌ای، شما را به عنوان مشاور ارشد رسانه‌ای خویش برگزیده است.

۱. یک شعار تبلیغاتی برای حکیمی انتخاب کنید که ضمن زیبایی و کوتاه بودن، از «فنون اقناعی» در آن استفاده شده باشد.

.....

۲. چه شعار تبلیغاتی را به هیچ وجه انتخاب نمی‌کنید؟ چرا؟

.....

.....

۳. یک نماد انتخاباتی برای وی برگزینید و مختصراً علت انتخاب این نماد را شرح دهید.

.....

.....

۴. از کدام نماد انتخاباتی پرهیز کرده و آن را اصلاً پیشنهاد نمی‌کنید. چرا؟

.....

.....

۵. نتایج نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد که هنوز بخش عمده‌ای از واجدین شرایط رأی دهی به خصوص زنان و رأی اولی‌ها تصمیم نهایی خود را برای رای دادن به نامزد مشخصی نگرفته‌اند. پیشنهادات مشخص خود برای اقناع این قشر را مطرح نمایید. (حداکثر ۳ پیشنهاد)

۶. دکتر حکیمی از شما توقع دارد بتوانید به وی در چالش‌های رسانه‌ای زیر کمک کنید. نظر مشورتی خود برای هر مورد را به آقای حکیمی اعلام نمایید:
ا. دو خواننده معروف زیرزمینی درخواست کرده‌اند که با آقای دکتر عکس یادگاری بگیرند.

ب. مدیر پربیننده‌ترین کانال تلگرامی ایرانی پیغام داده است که با دریافت ۵۰۰ میلیون تومان هر روز یک پست تبلیغاتی برای آقای حکیمی منتشر خواهد کرد.

ج. یکی از بستگان نزدیک آقای حکیمی در گذشته جزء گروهک تروریستی منافقین و عامل به شهادت رساندن یکی از مسئولین ابتدای انقلاب بوده است. این مسئله تا کنون رسانه‌ای نشده و خصوصی باقی مانده اما آقای حکیمی نگران است که رقبایش در روزهای نزدیک به انتخابات این ماجرا را افشا کرده و منجر به شکل گیری فضای منفی علیه وی شوند.

د. رقیب اصلی دکتر حکیمی عروسی دارد که در خارج از کشور زندگی می‌کند و یک منبع موثق و مورد اطمینان اخبار و تصاویری از حریم خصوصی وی را به شما منتقل کرده است که انتشار آن می‌تواند به شدت رای رقیب حکیمی را تضعیف کند. مشاور حقوقی حکیمی نیز به شما اطمینان داده که در صورت انتشار رسانه‌ای این اطلاعات مشکلی قانونی شما را تهدید نخواهد کرد.

مرحله اول نخستین دوره المپیاد سواد رسانه‌ای

ه. شب گذشته رقیب اصلی دکتر حکیمی در یک برنامه تلویزیونی انتقاداتی را به ایشان وارد ساخته و وی را فاقد تجربه اجرایی کافی و برنامه مشخصی در حوزه اقتصاد و سیاست خارجی دانسته است. این در حالی است که ۴ روز به انتخابات باقی مانده و برخی اعضای ستاد تبلیغاتی حکیمی عقیده دارند باید در تنها فرصت تلویزیونی باقی مانده (گفتگوی ویژه خبری شبکه ۲) به این اتهامات پاسخ داده شود.

.....

.....

.....

۷. راهبرد رسانه ای پیشنهادی شما برای پس از انتخابات چیست؟

الف) در صورت پیروزی آقای حکیمی

.....

.....

ب) در صورت شکست ایشان

.....

.....

پایان دفترچه سوال